

• • • Resultat och analys: Kvalitetsrapport

Barn- och utbildningsförvaltningen

VO Förskola 2020

Innehållsförteckning

1	Det systematiska kvalitetsarbetet	3
2	Personalresurser	3
3	Resultat.....	5
4	Analys.....	13
5	Prioriterade utvecklingsområden 2021.....	17

1 Det systematiska kvalitetsarbetet

Verksamhet förskola arbetar systematiskt med kvalitets- och utvecklingsarbete utifrån ett årshjul. Verksamhetens prioriterade utvecklingsområden omsätts inför varje kalenderår till ett styrkort som samtliga förskolor arbetar mot. Uppföljningen för denna del följer bokslutsprocessen med rapportering enligt årshjulet för bokslut.

Verksamhet förskolas kvalitetsrapport är processen för att identifiera utvecklingsområden som ska prioriteras kommande kalenderår. Exempel på underlag i processen är statistik (nationell och lokal), förskolornas kvalitetsarbeten och kvalitetsrapporter, underlag från resultatdialoger och förskolans ledningsteamsmöten. De prioriterade områdena samt förskolans styrkort ska vara förankrat och välgrundat inför och under det pågående arbetet och stor vikt läggs vid samtal och möjligheter till att samtliga chefer ska vara väl insatta i det gemensamma kvalitets- och utvecklingsarbetet.

2 Personalresurser

2.1 Personalresurser förskola

Luleå kommun har utifrån politisk viljeinriktning sedan länge eftersträvat en bemanning per avdelning (17 platser) som omfattar två förskollärare (66,6 %) och en barnskötare (33,3 %). Andelen högskoleutbildad personal har över tid minskat i Luleå kommuns förskolor från 67 % till dagens ca 60 - 61 %. Orsaken till minskningen är att många förskollärare lämnat yrket vid pensionsavgångar samtidigt som antalet studenter på förskolläraryrket drastiskt minskat.

Förskolan arbetar strategiskt med kompetensförsörjning för att öka tillsättningen av utbildade och även med att stärka befintlig personal genom bland annat utbildningsinsatser för rektorer, förskollärare och barnskötare. Ett kompetenscentrum är under uppbyggnad som bland annat syftar till att stärka befintlig personal genom kollegialt lärande. Ett arbete har gjorts för att behålla äldre i förskolan genom bland annat hälsoundersökningar som sedermera utmynnat i att förskolan genomför förbättringsarbeten inom områdena arbetstakt och ljudmiljö för all personal.

I det systematiska arbetsmiljöarbetet har ett särskilt fokus lagts på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön (OSA) i förskolan då personalens arbetsmiljö har stor betydelse för verksamhetens kvalitet. Detta har skett i samverkan mellan arbetsgivaren, rektorer och lokala fackliga grupper som tagit fram en OSA - indikator. Därefter har rektor, lokal samverkansgrupp och övriga medarbetare arbetat vidare med den gemensamt framtagna OSA-indikatorn på varje förskola. OSA har särskilt lyfts då den tillsammans med kompetensförsörjning är bärande delar i aktuellt Läraravtal.

Förskolan har tagit fram en handlingsplan för kompetensförsörjning som bland annat innefattar stolthet och ambassadörskap, satsningar för att rekrytera och ta emot nya vikarier, praktikplatser och att ta fram nya befattningar för att attrahera fler att arbeta i förskolan och tydliggöra karriärvägar. I förskolan finns nätverket *Män i förskolan* som arbetar för att öka antalet män inom förskolorna samt för att behålla de män som redan idag finns på

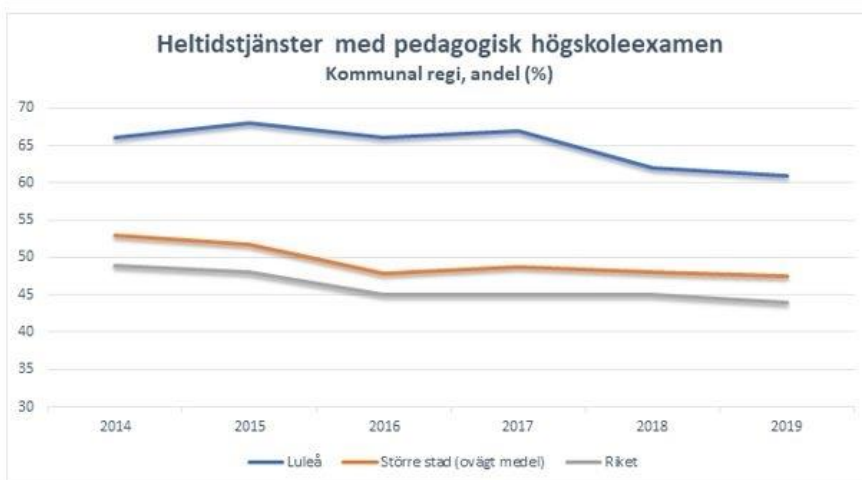
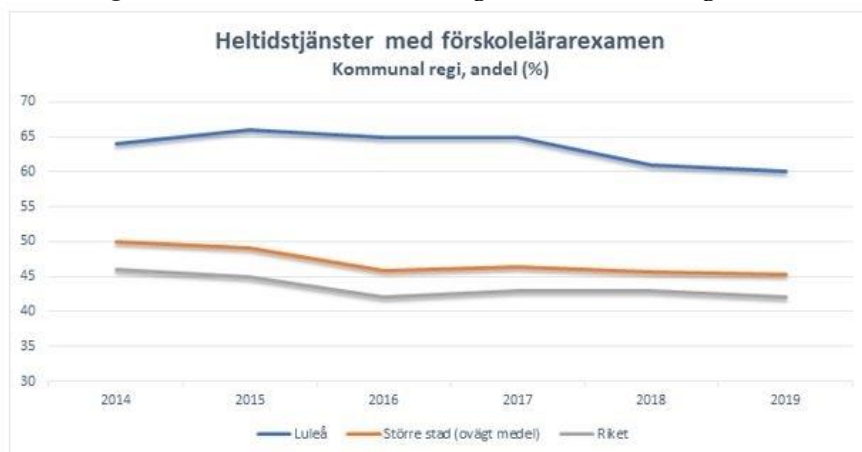
förskolorna.

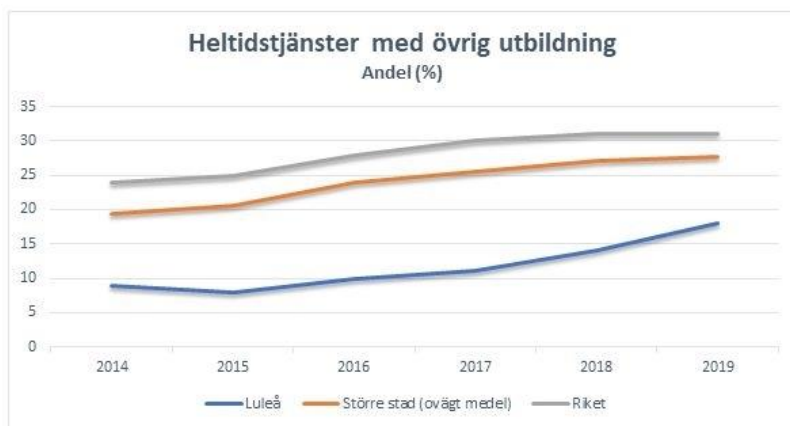
När förskollärartjänster tillsätts finns det idag sällan legitimerade förskollärare på företrädeslistan vilket medför att tjänster utannonseras om det är längre vikariat eller tillsvidare. När tjänster av typen vikariat av förskollärare utannonseras är det svårt att få tag på legitimerad förskollärare. Vid behov av förskollärare per timme vid kortare frånvaro av ordinarie personal finns inte legitimerade förskollärare att tillgå vilket medför att de tillsätts med utbildad personal.

Detta medför också att andelen medarbetare med övrig utbildning inom förskolan ökar, de senaste sex åren har andelen fördubblats från 9 % till 18 % i Luleå kommuns förskolor. Luleå kommun ligger dock fortfarande långt under riket (31 % år 2019).

Trenden gällande förskollärare med examen är sjunkande och densamma i hela riket, även om Luleå kommun fortfarande i relation till riket ligger högt. Nivån på barnpengen sätts utifrån den kommunala utbildningsnivån hos medarbetare, vilket även tillfaller de fristående förskolorna.

Underlag Kolada (där kommunal regi redovisas för sig)

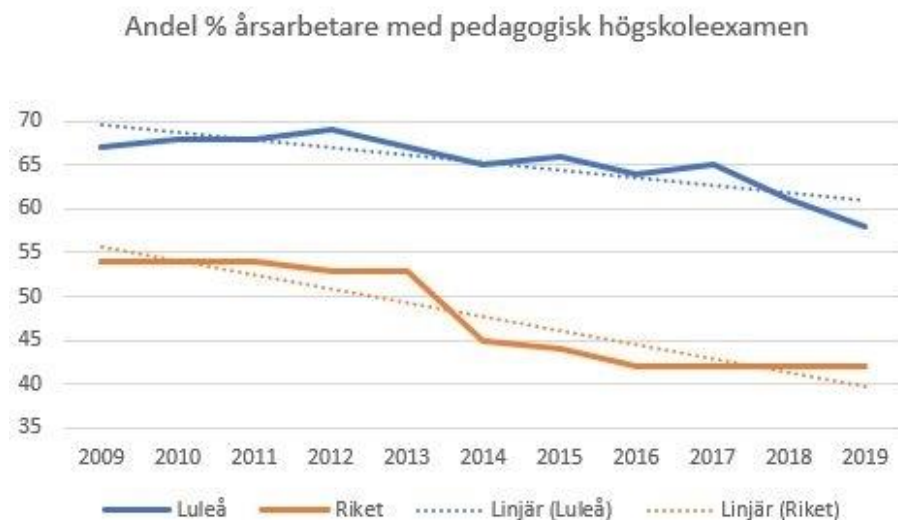

Från Skolverkets kommunblad

Under de senaste tio åren, 2009 - 2019 har andelen årsarbetare med pedagogisk examen minskat från 67 % till 58 % i Luleå. Den största förändringen har kommit efter 2012.

Fristående förskolor har färre andel årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen vilket visar sig i detta diagram, Luleå kommuns förskolor har 61 % (enligt statistik från Kolada ovan). I Skolverkets kommunblad särskiljs ej kommunala och fristående skolor i statistiken.

3 Resultat

3.1 Objektiva resultat

3.1.1 Barngruppens storlek och sammansättning i förskolan

Förskolornas storlek

I Luleå kommun finns 52 kommunala förskolor och 10 fristående förskolor, oktober 2020.

1–2 avdelningar - 13 kommunala förskolor samt 8 fristående förskolor

3–4 avdelningar - 18 kommunala förskolor samt 1 fristående förskola

5–6 avdelningar - 20 kommunala förskolor samt 1 fristående förskola

7–8 avdelningar - 1 kommunal förskola (fördelat på två separata byggnader, 5 avd + 3 avd)

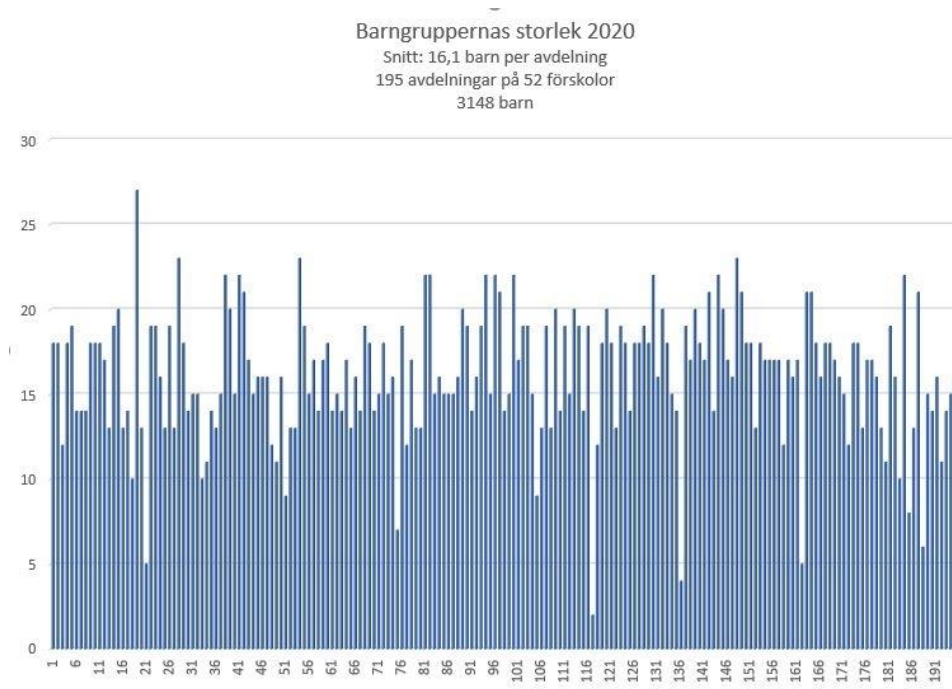
Barngruppernas storlek och sammansättning i Luleås kommunala förskolor

Förskolan i Luleå beskriver barngruppernas storlek och sammansättning utifrån den resursfördelningsmodell som används. Rektor för varje förskola kan i sin tur välja att organisera sina barngrupper inom en förskola exempelvis med mindre grupper av barn som arbetar i olika rum eller i utemiljön, i olika grupperingar av varierande storlek med en bemanning som rektor leder och organiserar.

Förskolan i Luleå har en resursfördelningsmodell som bygger på att alla avdelningar har 17 heltidsplacerade barn, 17 platser. Till denna grupp barn finns resurser för tre heltidsanställda medarbetare, oftast två förskollärare och en barnskötare. Om en avdelning av någon anledning har ett färre antal barn så medför det att avdelningen inte bär sina kostnader. Detta är inget problem i en förskola med exempelvis sex avdelningar - där är det oftast någon annan avdelning som har fler barn inskrivna. Om det är så att en av våra minsta förskolor, en- eller två avdelningar, inte har tillräckligt många barn i kö för att fylla 17 heltidsplatser så blir konsekvensen att förskolan inte kan bära sina kostnader.

Förskolor med en- eller två avdelningar organiserar ofta sina barn i åldersblandade grupper som omfattar åldrarna 1–5 år. Att organisera åldershomogena grupper kräver att det finns fler än två avdelningar på förskolan vilket kan möjliggöra att barngrupperna organiseras i snävare åldersspann; exempelvis åldrarna 1–2 år, 2–3 år, 4–5 år.

I snitt fanns det 15 oktober 2020 **16,1** barn per avdelning, vilket är en minskning från 2019 då det fanns 16,6 barn per avdelning (Qlikview). Att barngruppernas storlek minskat beror på att det finns 135 färre barn i verksamheten per den 15 oktober 2020 jämfört med 2019. Antalet avdelningar har minskat från 198 till 195. Barngruppernas storlek ökar som regel successivt under höstterminen.

15 oktober 2020 finns det ca 10 avdelningar som har 10 eller färre barn. 2019 fanns det 5 avdelningar med 10 eller färre barn vid samma tidpunkt. Det är ett resultat av att antalet

barn minskat totalt med 135 barn i kommunen, så det finns lediga platser vid förskolor. Vi får indikationer på att vårdnadshavare som varit föräldralediga skjuter upp starten i förskolan för barn som ej ännu börjat i förskolan med anledning av covid-pandemin. De förlänger helt enkelt sin föräldraledighet. Det talar för att fler barn kommer att behöva plats senare under hösten eller i januari 2021 och därav kommer platserna att fyllas.

En avdelning för barn med omfattande funktionsvariationer hade fyra barn 15 oktober 2020 och är en specialavdelning vid en större förskola. Ytterligare någon avdelning med få barn finns på mindre förskolor. Vid en förskola med fler avdelningar kan en avdelning med färre barn betyda att det rör sig om en småbarnsavdelning eller att förskolan för tillfället har tomma platser.

15 oktober 2020 fanns det totalt 465 barn (ca 15 %) med så kallad 15 timmars placering. De barn som har 15 timmars placering deltar i förskola under 3 eller 5 av veckans dagar, antingen 5 timmar per dag eller 3 timmar per dag beroende på om förskolan erbjuder verksamhet under 3 eller 5 dagar. I snitt finns det 2,5 barn med 15 timmars placering per avdelning.

När det gäller fördelning mellan pojkar och flickor inom förskolan så finns det 15 oktober 2020 något fler pojkar (1636) än flickor (1512), 52 % pojkar och 48 % flickor. Vid fördelning av pojkar och flickor i barngrupperna blir ibland en övervikt av det ena eller andra könet beroende på var barnen bor geografiskt, ålder på barnet och hur många avdelningar förskolan har. Vid en mindre enhet går det inte att tänka på den faktorn vid bildandet av barngruppen.

3.1.2 Kränkningar

Det fanns totalt drygt 3200 barn fördelade på 52 förskolor och 198 avdelningar under 2019/2020. Inom verksamhet förskola fanns under läsåret totalt 12 registrerade händelser fördelade på 11 förskolor. Det är få anmälningar inom förskolan. Många förskolor menar att de nya rutinerna är bra och att Stella fungerar som ett bra stöd i arbetet när man väl använder systemet. Det finns dock förskolor som ännu inte har fungerande rutiner för det interna arbetet kring kränkingsanmälningar. Det finns funderingar kring vad kränkningar är och hur de ska definieras, särskilt när det gäller yngre barn. Kompetensutvecklingsinsatser behövs.

Många förskolor nämner att det förebyggande arbetet mot våld och kränkande behandling bedrivs mycket medvetet och planeras utifrån kartläggningar i verksamheten. Många nämner också att ett gott samarbete med föräldrar är viktigt i arbetet.

3.2 Subjektiva resultat

3.2.1 Klagomål

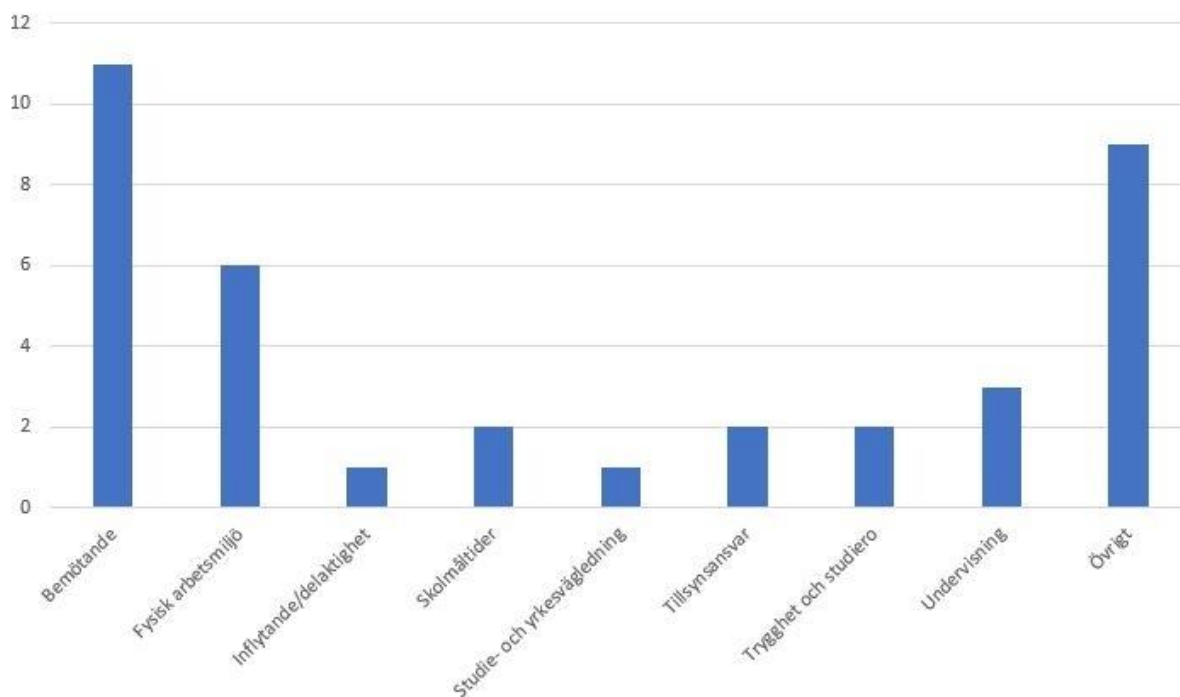
Muntliga klagomål till förskolor

Arbetet med de muntliga klagomålen, att samla dem och att förmedla erfarenheter vidare via avsedd e-tjänst är fortfarande under uppbyggnad. De nya rutinerna fungerar men tar tid att

implementera. Att hitta hållbara rutiner för att samla in, registrera och använda erfarenheterna för att utveckla verksamheten i det systematiska kvalitetsarbetet är pågående. De som identifierat en hållbar rutin samlar ofta ihop muntliga klagomål samt registrerar dessa vid regelbundna personalmöten. Förskolor beskriver ändå att muntliga klagomål bidragit till att utveckla verksamhetens kvalitet när exempelvis när olika rutiner förbättrats eller att personalförstärkningar och organisationsförändringar har skett.

De klagomål som inkommit och registrerats av medarbetare via e-tjänsten har omhändertagits omgående och retts ut med berörda vårdnadshavare. Klagomålen kan exempelvis handla om hygienrutiner vid pågående covid-pandemi, mat, att information till vårdnadshavare brister, att bytet till nytt bloggverktyg inte varit bra, hur 15 timmarsbarnen erbjuds verksamhet (vilka dagar och omfattning), trygghet, utemiljö eller bemötande. Det finns 52 förskolor och 16 av dem har totalt 35 inrapporterade i e-tjänsten muntliga klagomål enligt den nya rutinen, se diagram nedan.

Totalt 35 klagomål på 16 av 52 förskolor inom följande områden

Skriftliga klagomål till huvudmannen

Ett tiotal skriftliga klagomål har under verksamhetsåret besvarats av berörd rektor samt verksamhetschef inom förskolan. De flesta skickas in av vårdnadshavare och ett litet antal har kommit via Skolinspektionen som förmedlat anmälningar vidare till kommunens klagomålshantering. De områden som klagomålen handlat om har exempelvis varit: sommarförskola (för få förskolor, för långt bort), tillfälligt begränsad tillgång till förskola för 15h-barn under en avgränsad period våren 2020 på grund av pandemin samt trygghet, tillsyn och bemötande.

3.2.2 Skolinspektionsanmälningar

De få anmälningar som kommit till Skolinspektionen har av Skolinspektionen förmedlats vidare till Luleå kommuns klagomålshantering där de omhändertagits.

3.2.3 Vårdnadshavarenkät förskola

2020 Andel i %	Stämmer helt och hållet/Stämmer ganska bra	Stämmer ganska dåligt/Stämmer inte alls	Vet ej	Svarsfrekvens
Jag är nöjd med mitt barns förskola	96,7	2,7	0,5	65,1
Jag upplever att förskolan ger mitt barn det stöd som det behöver	95,5	2,4	2,1	65,1
Jag upplever att förskolan stimulerar mitt barns vilja och lust att lära	94,6	2,2	3,2	65,1

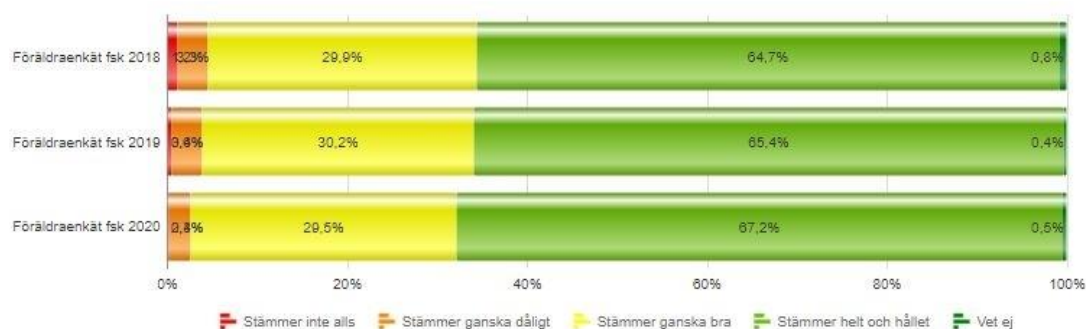
När enkäten går ut till vårdnadshavare ombeds varje barn att representeras av ett svar per barn, det vill säga att vårdnadshavare svarar gemensamt för sitt barn. Svarsfrekvensen på enkäten är generellt hög, 65–74 % under åren 2018–2020.

2020 är det dock lägre svarsfrekvens 65,1 % och tänkbara anledningar kan vara enkät-trötthet hos vårdnadshavare och/eller pågående covid-pandemi.

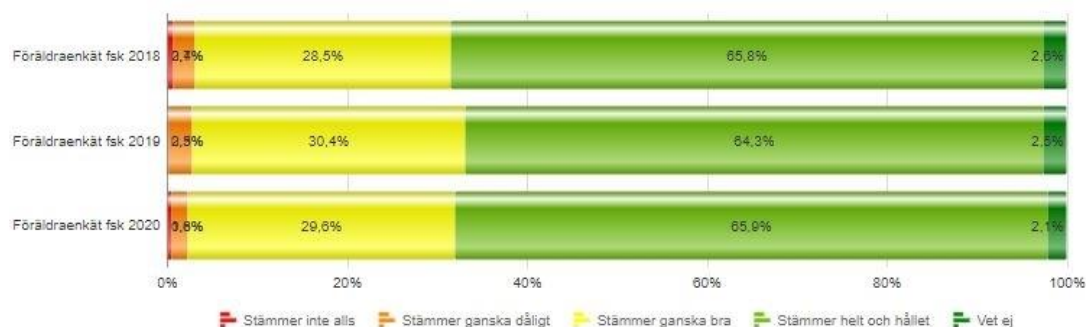
De vårdnadshavare som valt att svara är generellt mycket nöjda med sin förskola, att barnet får det stöd som behövs och att barnets vilja och lust att lära stimuleras. Dock verkar det vara svårast att svara på stimulans kring barnets vilja och lust att lära. Det kan bero på att vårdnadshavare upplever att det är svårt att bedöma då de inte ser den dagliga verksamheten i sin helhet.

Vårdnadshavare som svarat är nöjda med förskolan vilket även stämmer över tid. De senaste tre åren, 2018–2020, ser fördelningen mellan de olika årens svar ser ut så här (den nedersta stapeln är det senaste året). De röd/orange (negativa) staplarna har minskat över tidsintervallet.

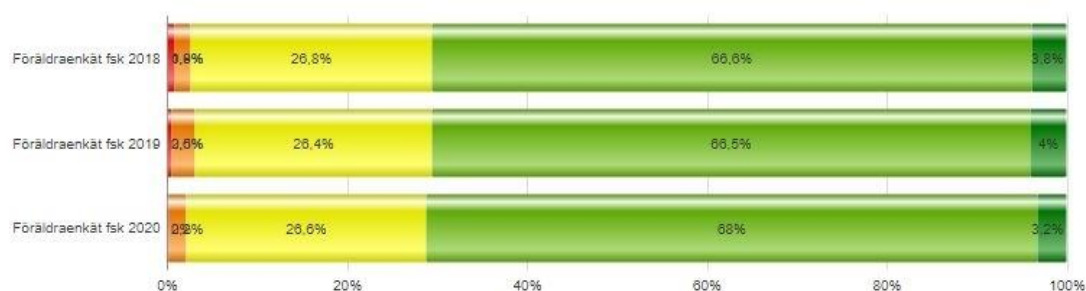
Jag är nöjd med mitt barns förskola

Jag upplever att förskolan ger mitt barn det stöd som det behöver

Jag upplever att förskolan stimulerar mitt barns vilja och lust att lära

Citat (stickprov) ur enkäten, exempel på kommentarer som vårdnadshavare har lämnat per fråga

- 1. Jag är nöjd med barnens förskola:** "Kreativa och påhittiga pedagoger, roliga aktiviteter varje vecka! Dock på tok för stora barngrupper, eller i alla fall för få pedagoger." "Pedagogiska och lyhörda! Mitt barn trivs."
- 2. Jag upplever att förskolan ger mitt barn det stöd som den behöver:** "Jag har märkt att språket har utvecklats mycket under tiden min son gått på förskolan. Han tar nu gärna fram en bok även här hemma och vill ha sagostund." "Dialogen med pedagogerna kring mitt barns hyperaktivitet har fungerat jättebra, anser jag iallafall. Jag känner mig trygg med att de arbetar med honom på ett bra sätt." "Stöd i vad då?" "Får inte mycket information från förskolan, därför svårt att besvara frågan" "Dom uppmuntrar och försöker på lekfullt men allvarligt sätt förklara viktiga saker och jätte duktiga på lära ut tecken som stöd"

3. **Jag upplever att förskolan stimulerar mitt barns vilja och lust att lära:** "Jag vet inte hur det eg. är på dagarna" "Jag märker att ni läser, sjunger och testar nya saker för det gör vi mycket hemma också och han har utvecklats mycket på kort tid i sitt språk och i samspelet med andra barn bland annat." De lyckas alltid fånga mina barns intresse och man blir ofta förvånad över hur mycket de lärt sig på förskolan" "Många spännande projekt och aktiviteter som vi får höra om hemma"

3.2.4 Barns/elevs delaktighet och inflytande

2020 blev Barnkonventionen lag i Sverige. Förskolan har genom styrdokumentet, exempelvis Skollag och Läroplan, Lpfö 18, sedan länge arbetat utifrån Barnkonventionen i sin verksamhet. Det finns gott stöd på intranätet för rektor i att leda arbetet med barnkonsekvensanalyser inför förändringar och beslut genom rutiner, mallar samt även stöd för kompetensutvecklingsinsatser inom Barnkonventionen. Allt material finns tillgängligt för alla medarbetare.

Kompetensutvecklingsinsatser inom Barnkonventionen har skett på många förskolor under verksamhetsåret eftersom det funnits behov av att uppdatera och förnya kunskaperna. Det upplevs som viktigt att vara i ett ständigt lärande kring Barnkonventionens innehåll då det kommer nya medarbetare och nya barn i förskolan.

I förskolans verksamhet arbetas sedan länge för att barnen ska vara delaktiga i sin vardag, i det som sker på förskolan. När det gäller undervisning så arbetar förskolorna för att fånga det barnen är intresserade av för att kunna hitta stoff till undervisningens innehåll samt tillhörande processer i linje med läroplanen. Barnen har också stora möjligheter att vara delaktiga i att utforma lärmiljöer samt påverka de material som finns tillgängligt i förskolan. Barnen beskrivs ofta ha möjlighet att uttrycka sina behov och egna önskemål i förskolan och ges möjlighet att öva förmågor som att lyssna, berätta själv, förhandla och skapa delaktighet mellan kompisar. Intresserade pedagoger som är medlärande/medforskande är viktiga förhållningssätt för att barnen ska uppleva delaktighet och inflytande.

Pedagoger använder också erfarenheter från barns delaktighet och inflytande i designandet av utbildning och undervisning samt att barn kan delta i såväl planering som uppföljning av aktiviteter.

Barnkonventionen samt barns rättigheter är ett kunskapsområde som många förskolor beskriver att man arbetar med för att bygga kunskap hos såväl barn som pedagoger.

3.3 Observerade resultat

3.3.1 Förskolans observerade resultat

Förutsättningar och kvalitetsmått

I oktober 2020 fanns i Luleå drygt 3100 barn på 52 förskolor med totalt 195 avdelningar. Barngruppernas storlek är 16,1 (16,6). Inskrivningsgraden (2019) är 89 %, vilket är högre än rikets 85 %. En förskola leds alltid av en rektor och varje rektor ansvarar för 2–3 förskolor,

beroende på förskolans storlek. Utbildningsnivån bland medarbetare (2019) är hög både vad gäller barnskötare och förskollärare (60–61% i Luleå, 44 % i riket). Samtliga tillsvidareanställda rektorer inom förskolan genomgår det statliga rektorsprogrammet.

Prioriterade områden

Verksamheten förskola har under 2019/2020 särskilt prioriterat likvärdighet mellan förskolor gällande digitalisering (utrustning och kompetens), språkutvecklande arbetssätt och ledning & styrning. Resultatdialoger i rektorsteamet visar på ökad likvärdighet mellan förskolor, men även att processen måste fortgå för att förankra på djupet.

Resultat för flickor och pojkar problematiseras i liten utsträckning i SKA-arbetet. Lärmiljöer och vad den erbjuder barnen behöver problematiseras ytterligare i SKA-arbetet för att öka likvärdigheten. Detta är ett nytt identifierat utvecklingsområde.

Ökad samverkan med förskoleklassen för att följa barnens lärande och kunskapsutveckling behöver ske. Att följa elevernas kartläggningar i förskoleklass och bedömningsstöd i åk 1 inom språklig medvetenhet samt matematiskt tänkande är en tänkbar väg.

Källor: Qlikview, Skolverkets kommunblad 2019 samt Kolada

3.3.2 Corona COVID-19

2020 har verkligen varit ett exceptionellt år på grund av pågående pandemi, vilket påverkat förskolans verksamhet på ett flertal sätt.

Den planerade undervisningen i form av tema och projekt har i många fall fått avvakta då kontinuiteten inte kunnat hållas. Det finns förskolor som ej upplevt detta under våren utan har kunnat arbeta på som vanligt men det hör till ovanligheterna. De flesta förskolor har fått fokusera på vardagsundervisning i stället och bedömer att de trots pandemin har haft en god verksamhet med rutiner där barnen kan vara trygga. De barn som varit sjuka har varit hemma vilket medfört att de barn som funnits i förskolan har upplevts som väldigt pigga och friska. En hel del av verksamheten (utbildning och undervisning) har förlagts utomhus under vår, sommar och höst för att minska smittspridningen. Barn som varit frånvarande lång tid kan ha påverkats när det gäller stimulans och lärande.

De förändrade smittskyddsrutinerna har också medfört att barnen inte har haft möjlighet att hjälpa varandra vid påklädning, vid matsituationerna etcetera, som man vanligtvis gör. Övergång och samverkan mellan förskola och förskoleklass har påverkats och inte kunnat genomföras på traditionellt vis. Man har fått hitta andra sätt som att arbeta med filmer och digitala visningar/möten istället. Utomhusbesök har också varit ett alternativ.

Även kontakter med vårdnadshavare, utvecklingssamtal och föräldramöten har påverkats då de inte kunnat genomföras alternativt genomförts i annan form istället. Rutiner för hämtning/lämning har påverkats.

Förskolornas mötesstrukturer har påverkats av pandemin. Att förbereda möten har krävt mer planering och vissa möten ex föräldraråd har uteblivit och skjutits på framtiden.

Bemanningen har i vissa lägen varit en utmaning då medarbetare varit frånvarande. Andelen vikarier har minskat till följd av pandemin då exempelvis vikarier som gått i pension avstår från att arbeta i förskola under pågående pandemi. Under våren har även andelen frånvarande barn varit hög så att rektor kunnat organisera om inom sin verksamhet ändå. Vid några tillfällen har rektorer även behövt låna medarbetare mellan sina egna enheter och i undantagsfall har rektorer behövt låna medarbetare av någon annan rektor. Pedagogers möjlighet att planera och följa upp undervisningen minskar när bemanningen har varit ansträngd. Arbetsbelastningen upplevs som stor. Rektorer och pedagoger har bemödat sig om att barn och vårdnadshavare ska uppleva att "det är som vanligt" ändå i verksamheten. Pandemin kan även bidra till ett ökat samarbete mellan avdelningarna på förskolorna och en upplevelse och styrka av att se vad vi klarar tillsammans.

Det har upplevts som bra att det funnits samlad information som kommit från centralt håll och delgetts förskolor, medarbetare och vårdnadshavare gemensamt.

4 Analys

4.1 Analys av elevhälsoarbetet

4.1.1 Elevhälsoarbete i förskola

Elevhälsoarbetet beskrivs i förskolornas kvalitetsrapporter ur två perspektiv:

1. **Ett inifrån perspektiv** som beskriver rutiner för hur förskolan själv arbetar förebyggande och hälsofrämjande. I det förebyggande arbetet nämns barnintervjuer och observationer som underlag för att planera verksamheten utifrån det som framkommer. När pedagogerna uppmärksammar barn som väcker funderingar anmäls det till rektor. Barn som "väcker funderingar" kan handla om orsaker som exempelvis sociala, omsorg, språkliga eller inlärning och utveckling. Arbetslaget upprättar en handlingsplan som omfattar organisation, miljö och material och pedagogernas förhållningssätt. Man dokumenterar och reflekterar kring de förändringsarbete och anpassningar man gjort och beslutar utifrån detta om man behöver stöd från Resurscentrum.
2. **Ett utifrån perspektiv** där förskolan begär hjälp från **Resurscentrum** i form av kompetensutvecklingsinsatser eller handledning av specialpedagoger som stärker förskolans pedagoger i deras roll och hjälper dem att anpassa förhållningssättet till olika barn. Genom att använda sig av ett gemensamt förutbestämt förhållningssätt kan man skapa ett större lugn och ett mer rofyllt klimat för hela barngruppen. Det stöd som finns via Resurscentrum, vare sig det handlar om handledning från specialpedagoger, språkväskor, kompetensutvecklingsinsatser för pedagoger eller språkstöd inom flerspråkighet, uppfattas i förskolan som ett stort och givande stöd.

Enligt Skollagen ska tilläggsbelopp kunna lämnas för barn som har ett omfattande behov av särskilt stöd. Tilläggsbeloppet bestäms individuellt utifrån barnets behov. Rektor har därför möjlighet att ansöka om tilläggsbelopp och under året inkom ett femtiotal ansökningar från förskolor i Luleå kommun som bedömdes svara mot

skollagens skrivning. Stödbehoven varierar i omfattning från stöd genom handledning till stödbehov i form av resursperson.

En förskola beskriver sitt elevhälsoarbete så här:

Förskolans uppdrag utgår från en helhetssyn på barnet och dess behov samt att utifrån detta utforma verksamheten på ett sådant sätt att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Alla barn har rätt till stöd i sin utveckling, och de barn som behöver mer stöd och stimulans än andra ska få det stödet utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar.

Pedagogerna följer varje barns lärande, och utformar en utbildning utifrån uppdraget i styrdokumentet för att främja alla barns utveckling och lärande, så att barnen får det stöd och stimulans de behöver för att utvecklas så långt som möjligt. Med erfarna och engagerade pedagoger når vi på enheten långt i vårt vardagsarbete. Vi jobbar utifrån individernas behov, och använder gruppen, organisationen och förhållningssättet som effektiva verktyg för att nå målen. Vi har genomfört förändringar i arbetssätt, miljöer och aktiviteter för att bredda basen, bland annat genom att använda IKT och AKK i vardagen med tecken och bilder som stöd för att göra förskolans verksamhet begriplig och tillgänglig för alla barn. Vi har sett tydliga resultat av det arbetet när det gäller individernas utveckling av sin självständighet och ansvarstagande, sociala förmåga samt språkliga och kommunikativa förmåga. För de barn som vi ser behöver mer stöd, utformar vi en handlingsplan och samarbetar med Centrala elevhälsan genom regelbunden handledning för att följa utvecklingen och revidera arbetssätt, aktiviteter, organisation och annat som har betydelse i arbetet. Specialpedagogerna bidrar också med föreläsningar, och tips på litteratur som vi sedan tagit fasta på och köpt in och läst. I grupper där vi ser att det finns många barn som behöver extra stöd, handleder specialpedagogen för hela gruppen för att pedagogerna ska kunna skapa en helhet så att de kan möta alla olika behov som barnen har.

Resultatet är mycket gott. Vi bedömer att vi får det stöd vi behöver i den omfattning som vi behöver inom rimlig tid. Sättet att arbeta genom handledning, verksamhetsbesök, tips på material, litteraturtips samt föreläsningar, gör inte bara skillnad i vårt vardagsarbete med att skapa bra förutsättningar för varje barns utveckling och lärande, utan bidrar också till att bygga upp ökad kompetens hos pedagogerna på lång sikt.

4.2 Analys av resultaten och förskolans arbete

4.2.1 Verksamhet förskolas utvecklingsområden:

Digitalisering - Öka kunskap och nyttjande av digitala verktyg i undervisning och lärande

Den förväntade effekten var på kort sikt att personalens digitala kompetens ökar och på lång sikt att barnen blir producenter istället för konsumenter.

Personalens digitala kompetens ökar ständigt och kompetensutvecklingsinsatser fortsätter för att utveckla och utmana för att öka barnens möjligheter att vara producerande med stöd av digitala verktyg i sitt lärande. Stödorganisation som arbetar systematiskt finns på förskolorna, i områdena samt på förvaltningsnivå. Samtliga förskolor är på god väg och redovisar att de arbetar med att öka den digitala kunskapen i undervisning och lärande. Alla

förskolor har planerat för kompetenshöjande insatser och genomför dessa utifrån förskolans plan. Den digitala infrastrukturen med digital plattform/samverkansforum Teams används, vilket ger ökade möjligheter för kollegial samverkan. Möjligheterna för att arbeta strukturerat med beprövad erfarenhet ökar också när vi blir duktigare på att nyttja Teams. Teams har varit ett ovärderligt verktyg i tider av covid-pandemin.

Genom de IT-råd som finns ute i områdena sprids det kollegiala lärandet mellan förskolorna och även mellan områdena. Det kollegiala lärandet mellan pedagogerna är en framgångsfaktor, då kunskap finns lättillgängligt. Den IKT-pedagog som finns centralt har varit till stor hjälp för lokal kompetensutveckling bland pedagoger och för att minska upplevd stress kring de digitala läromedlen. IKT-organisationen är nu fullt ut utvecklad och kan ge bra stöd till verksamheten. Arbetet där barnen förväntas vara producenter pågår fortsatt och förskolan som helhet har tagit stora kliv i detta. Digitala verktyg blir alltmer stöd i vardagen men användandet och tillgängligheten för barnen behöver utvecklas.

Överlag kan konstateras att verksamheten har en ökad digital kompetens men att det fortfarande både mellan och inom förskolor varierar i kunskap och färdighet kring de digitala verktygen. En framgångsfaktor har varit att alla pedagoger har en egen lärplatta, vilket har ökat engagemanget och utvecklingen av den digitala kompetensen. Ett utvecklingsarbete pågår där digitala utlåningslådor skapas så att de ska finnas tillgängliga i samtliga skolområden, vilket kan ses om en kompetenshöjande insats men också ett sätt att garantera lika tillgång till tekniken.

Detta utvecklingsområde bedöms nu vara avslutat och kommer att ingå som del i övrig verksamhet.

Språkutveckling

Språkutvecklande arbete i svenska pågår. Högläsning har varit på temat genom en föreläsning i januari 2020 samt att Resurscentrum erbjuder en kompetenshöjande insats som förskolor kan genomföra under kvalitetsdagar de två kommande läsåren. Det digitala biblioteket Ugglo har tillgängliggjorts för alla vårdnadshavare som nu fått tillgång till biblioteket även hemmavid.

Många förskolor deltar eller har deltagit i Skolverkets kompetensutveckling Läslyftet för förskolan.

Modellen för flerspråkighet implementeras fortsatt i förskolan genom det material och filmer som finns på intranätet samt stöd av språkstödjare från flerspråkscentrum. Personalen arbetar med flerspråkscentrums material och det finns kontaktpersoner på förskolan som har återkommande kontakt med flerspråkscentrums språkstödjare. Personal med olika språk använder i högre grad sin språkkompetens i vardagen genom att benämna saker och händelser på olika språk, lånar och läser böcker som visar på mångfald samt nyttjar tjänsterna i digitala biblioteket Ugglo.

Utgångspunkten för modellen är flerspråkighet och kultur som uppmärksammas genom att barnens ordinarie pedagoger i förskolan i samverkan med modersmåls lärare och metodutvecklare från Flerspråkscentrum arbetar strukturerat i barngrupperna. Rektorer beskriver att språken lyfts på ett tydligare sätt än tidigare. Det har skapat en större

medvetenhet hos pedagogerna och är på god väg att bli en självklar del i arbetet med barnen. Begreppet: Alla barn, alla språk, alla dagar är väl känt bland all personal. Effekterna är att barnen är väl förtrogna med att det finns flera språk, att man kan lära sig nya språk och att kulturer i olika länder kan vara lika men också väldigt olika. Barnen visar på kunskaper kring språk och är nyfikna på att lära sig mer. Genom samtal med barnen kan vi se att de fått en ökad kunskap om att det finns olika språk.

Luleå kommun erbjuder en väsentligt tvåspråkig förskola (vid Charlottendals förskola i centrum) i de nationella minoritetsspråk som Luleå är förvaltningskommun för, finska, meänkieli och samiska. Detta arbete har varit framgångsrikt. Orsaken bedöms vara strukturerat arbete genom styrning och uppföljning, samverkan med forskning och samråd med berörda nationella minoriteter.

Bedömningen är att detta utvecklingsområde fortsatt behöver prioriteras inom förskolan med tillägget att även könsskillnader mellan flickor och pojkar lyfts.

Ledning & styrning

Förskolan i Luleå har sedan länge arbetat med att bygga en struktur för förskolan som helhet för att fånga verksamhetens kvalitet och behov av utveckling för att säkra likvärdigheten inom och mellan förskolor. En avgörande faktor är att kvalitetsarbetet ska upplevas relevant för det egna arbetet att utveckla barns möjligheter till likvärdigt lärande för barnen.

Dessutom ska underlag kunna fungera som kommunikation vidare i styrkedjan. Idag finns möjligheter för förskolor att välja underlag och form för sina analyser och variationerna är många och ibland svåra att jämföra. Ibland finns övervikt i det som belyses i riktning åt pedagog och/eller barn och vårdnadshavare kan ibland nästan vara osynliga. Här finns potential för att öka likvärdighet utan att inskränka förskolors eget inflytande. Det behöver ske ett arbete för verksamhetsledning som omfattar förskolans centrala ledningsgrupp och rektorer. På sikt är målet likvärdig kompetens för medarbetare inom förskolan. Ett processarbete i rektorsgruppen för att formulera en gemensam verksamhetsidé (eller "statement") har genomförts. Syftet är att stödja likvärdig utbildning i Luleås förskolor.

Ett aktionsforskningsarbete i samverkan med Ltu har startat i förskolans ledningsgrupp. Detta projekt bedrivs som ett aktionsforskningsprojekt där kollektivt lärande på vetenskaplig grund är kärnan. [Det övergripande syftet är att skapa fördjupad kunskap kring ledning och styrning av det systematiska kvalitetsarbetet med fokus på en likvärdig utbildning i förskolan.](#)

Tidigare genomförda utbildningssatsningar på förskollärare och barnskötare ger återverkningar och det synliggörs i förskolornas SKA-arbete då förskolorna beskriver att de som genomgått utbildningen allt mer lyfts som viktiga aktörer i det lokala kvalitetsarbetet på den egna förskolan. Rektorer beskriver rutiner och organisation för att tillvarata medarbetarnas ökade kompetens och har struktur och organisation för spridningsarbetet. Under vår/höst 2020 genomförs den sista omgången då projektmedel beviljats för de barnskötare som återstår. Tyvärr har utbildningen fått pausas under våren och genomfördes under hösten 2020 i en digital variant på grund av covid-pandemin.

Planeringsarbetet för utveckling av det *Pedagogiska nätverket* pågår. Tankarna på ett kompetenscentrum med plats för inspiration och kompetensutveckling för Luleås förskolor har resulterat i att en lokal avsatts i samverkan med Resurscentrum, att en projektledare

utsetts och iordningställandet av lokalen pågår. Den beräknas vara i drift våren 2021.

Bedömningen är att ledning och styrning fortsatt behöver vara ett prioriterat utvecklingsområde inom förskolan.

Jämställdhet

Förskolans arbete med att tydliggöra könsskillnader för pojkar och flickor och hur det påverkar den utbildning/undervisning som erbjuds inom förskolan har fallit i skymundan och lyfts i låg grad i SKA-arbetet ute på förskolorna. Ett nytt utvecklingsområde som belyser lärmiljöer som erbjuds med fokus på könsskillnader ska prioriteras inom förskolan. Även inom utvecklingsområdet Språkutvecklande arbetsätt ska pojkar/flickor belysas.

Bedömningen är att förskolan behöver tillföra ett nytt utvecklingsområde Lärmiljöer där även könsskillnader mellan flickor och pojkar lyfts.

Jämställdhetsarbete enligt CEMR och arbetet inåt och utåt för att stärka minoritetsgruppen män och rekrytera fler till arbete i förskolan

CEMR:s artikel 13 har ett huvudmannaperspektiv och här ryms förskolans jämställdhetsarbete med att stärka minoritetsgruppen män i förskolan. Det manliga nätverket har varit aktiva med uppsökande verksamhet för att synliggöra förskolan som arbetsplats för manliga studerande på grundskolans högstadium, gymnasie- och universitetsnivå. När det ordnas rekryteringsmässor finns nätverkets män närvarande. Resultatet av nätverkets synliggörande av förskolan som arbetsplats för män har visat positivt resultat i att fler män söker sig till barnskötarutbildningen. Ökningen är inte stor men dock har en handfull manliga lärningar börjat. När det gäller antalet anställda män ser vi ingen ökning ännu. Ett positivt resultat är att kompetensen kring hur viktigt det är att fler män söker sig till förskolan har utvecklats. Vi behöver nu bli mer framåtsyftande, dvs vi har sett att vi i rekryteringssammanhang behöver trycka på att vi söker manliga medarbetare i samtliga rekryteringssammanhang när det gäller förskolan. Vi ser också att vi behöver fortsätta det interna arbetet i rektorsgruppen och öka medvetenhet och intresse för rekrytering av män till Luleås förskolor.

Det manliga nätverkets arbete är prioriterat och fortsätter.

5 Prioriterade utvecklingsområden 2021

- Lärmiljöer
- Språkutveckling
- Ledning & styrning

Bilaga Verksamhet förskolas prioriterade utvecklingsområden 2020